

POSTANOWIENIE

Dnia 20 listopada 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Hajn

w sprawie z wniosku M. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.
o rentę rodzinną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 listopada 2013 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 stycznia 2013 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz adwokat J. S. tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym 120 (sto dwadzieścia) zł, podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług,**
- 3. w pozostałym zakresie wniosek o zwrot kosztów postępowania kasacyjnego oddala.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 10 stycznia 2013 r. oddalił apelację wnioskodawczynie M. W. wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w O. z dnia 17 lipca 2012 r. oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń

Spółecznych Oddziału w O. z dnia 16 stycznia 2012 r. odmawiającej jej prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu J. W..

We wniesionej od powyższego wyroku skardze kasacyjnej wnioskodawczynie, powołując się na obie jej podstawy, podniosła zarzut naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 233 k.p.c., art. 224 § 1 w zw. z art. 382 k.p.c. polegający na niezbadaniu istniejącej więzi małżeńskiej pomiędzy wnioskodawczynią a jej mężem J. W. i zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, a to art. 65 i art. 70 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) przez niewłaściwe ich zastosowanie polegające na przyjęciu, że wnioskodawczynie nie wypełniła ustawowych przesłanek przez niewykazanie istniejącej wspólności majątkowej. Z powołaniem na powyższe zarzuty wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania oraz o przyznanie ustanowionemu z urzędu pełnomocnikowi wnioskodawczynie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych, w tym również opłaty sądowej od skargi kasacyjnej oraz kosztów dojazdu do Sądu Apelacyjnego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołano się na jej oczywistą zasadność wobec naruszenia przepisów przywołanych w podstawach skargi kasacyjnej. W uzasadnieniu podniesiono, że wnioskodawczynie jest wdową po J. W., a nie zostało udowodnione, iż doszło do definitywnego zerwania wszystkich więzi małżeńskich pomiędzy nią a J. W.. Zgodnie, bowiem z wyjaśnieniem wnioskodawczynie na rozprawie przed Sądem Okręgowym w dniu 10 lipca 2012 r. ona i J. W. utrzymywali ze sobą kontakt, nawzajem się odwiedzali przez wszystkie lata rozłąki a J. W. przekazywał na jej rzecz pewne kwoty pieniężne. Ponadto, wnioskodawczynie od wielu lat żyje w skrajnym ubóstwie, ponieważ nie jest nigdzie zatrudniona i nie było jej stać na opłacenie częstszych przejazdów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeśli zachodzi nieważność postępowania lub jeśli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Jako przyczynę uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawczyni wskazała oczywistą zasadność skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, odwołanie się przez autorkę skargi kasacyjnej do przesłanki zawartej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje ją do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638, z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona wówczas, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa rozumianego jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPIUS 2003 nr 18, poz. 437).

Zdaniem Sądu Najwyższego, wniosek skarżącej o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tak rozumianych kryteriów. Wskazane w podstawach skargi kasacyjnej zarzuty naruszenia prawa procesowego art. 233 k.p.c., art. 224 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. polegające na niezbadaniu istniejącej więzi pomiędzy wnioskodawczynią a J. W. uchylają się spod kontroli kasacyjnej. Zgodnie z art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, wobec czego o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie można

wnioskować na podstawie zakwestionowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Sąd Apelacyjny w niniejszej sprawie ustalił, że pomiędzy wnioskodawczynią, a jej mężem nie przetrwały żadne więzi ani osobiste ani gospodarcze. Małżonkowie od ponad 30 lat zamieszkiwali oddzielnie, a w ostatnim okresie życia nie widywali się wcale, wnioskodawczyni nie była na pogrzebie, nie pamięta jak nazywa się siostra małżonka, która zajęła się jego pochówkiem. Małżonkowie nie dostarczali sobie środków utrzymania i brak było również podstaw do przyjęcia, że małżonkowie podejmowali wspólnie jakiekolwiek decyzje dotyczące istotnych spraw rodzinnych. Sąd Najwyższy jest związany tymi ustaleniami faktycznymi przyjętymi przez Sąd drugiej instancji, który uznał, że między małżonkami doszło do zerwania rzeczywistej więzi małżeńskiej, co nie może zostać podważone przez odmienne twierdzenia wnioskodawczyni. Wobec ustalenia przez Sąd drugiej instancji, że brak było między małżonkami wspólności małżeńskiej, a na rzecz wnioskodawczyni nie były przyznane alimenty od J. W. to prawidłowo Sąd ten przyjął, że brak było podstaw do zasądzenia renty rodzinnej na rzecz wnioskodawczyni. Zaskarżone orzeczenie Sądu drugiej instancji nie narusza, więc w sposób oczywisty prawa. Kierując się powyższymi przesłankami, Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, postanawiając jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

W przedmiocie złożonego wniosku o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, na rzecz ustanowionego przez Sąd pełnomocnika z urzędu Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do zasądzenia ich w żądanej przez tego pełnomocnika wysokości. Zgodnie z § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r., poz. 461) koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszone przez Skarb Państwa obejmują opłatę w wysokości nie wyższej niż 150% stawek minimalnych, o których mowa w rozdziałach 3-5 oraz niezbędne, udokumentowane wydatki adwokata. Sąd Najwyższy zasądził na rzecz pełnomocnika wnioskodawczyni z urzędu opłatę minimalną za sporządzenie skargi kasacyjnej przewidzianą w § 13 ust. 4 pkt 2 w związku z § 12 ust. 2 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności

adwokackie, a wniosek o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego w postaci kosztów dojazdu do Sądu Apelacyjnego wobec nieudokumentowania poniesionych wydatków oddalił. Sąd Najwyższy nie znalazł również podstaw do zasądzenia na rzecz pełnomocnika z urzędu zwrotu poniesionej przez niego opłaty od skargi kasacyjnej. Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) do uiszczenia kosztów sądowych obowiązana jest strona, która wnosi do sądu pismo podlegające opłacie, a opłacenie przez pełnomocnika opłaty od skargi kasacyjnej nie daje podstaw do domagania się zwrotu tej opłaty od Skarbu Państwa, co czyni wniosek pełnomocnika bezpodstawnym i prowadzi do jego oddalenia, o czym postanowiono jak w sentencji.

aw